

Gemeente
Drechterland

Document	Archeologische Quickscan
Plangebied	Streekweg [redacted], Hoogkarspel, gemeente Drechterland
Adviesnummer	22023
Opsteller(s)	[redacted] ([redacted])
Datum	26-01-2022

Advies	Archeologische opgraving (kosten initiatiefnemer)
Vervolgtraject	Archeologie West-Friesland verzoekt om spoedig overleg te plegen met de initiatiefnemer om verdere stappen door te nemen. [redacted] ([redacted]) 06-[redacted]

Archeologische Quickscan

1. Inleiding

Op verzoek van de gemeente Drechterland (contactpersoon: [redacted]) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot toekomstige ontwikkeling van bouwkegel Streekweg [redacted] in Hoogkarspel, gemeente Drechterland (afb. 1). Op het moment staat op het perceel een huis. Dit huis zal worden gesloopt om plaats te maken voor nieuwbouw met een totale oppervlakte van 142 m². De exacte funderingswijze is voorsnog onbekend.

Afbeelding 1. Locatie van plangebied Streekweg Hoogkarspel, gemeente Drechterland.

2. Bestemmingsplan en Beleidskaart archeologie

Archeologie West-Friesland heeft voor de gemeente Drechterland een archeologische beleidskaart ontwikkeld. De beleidskaart archeologie met toelichting is op 16 december 2019 vastgesteld door de gemeenteraad.¹ Op de beleidskaart archeologie is aangegeven waar de bekende archeologische waarden zich bevinden en welke archeologische verwachtingen er zijn. De waarden en verwachtingen zijn gecombineerd met een beleidsadvies per zone. Voor de beleidskaart zijn de waarde en de begrenzing van de historische dorpslinten nader gespecificeerd, onder andere aan de hand van verschillende historische kaarten. Volgens de beleidskaart ligt het plangebied in een zone met een hoge archeologische waarde (afb. 2). Hier is een vrijstellingsgrens van 100 m² aan verbonden. Het plangebied ligt aan de noordzijde van het historische bewoningslint van Hoogkarspel.

¹ Soonius, de Groot & Bartels 2019.

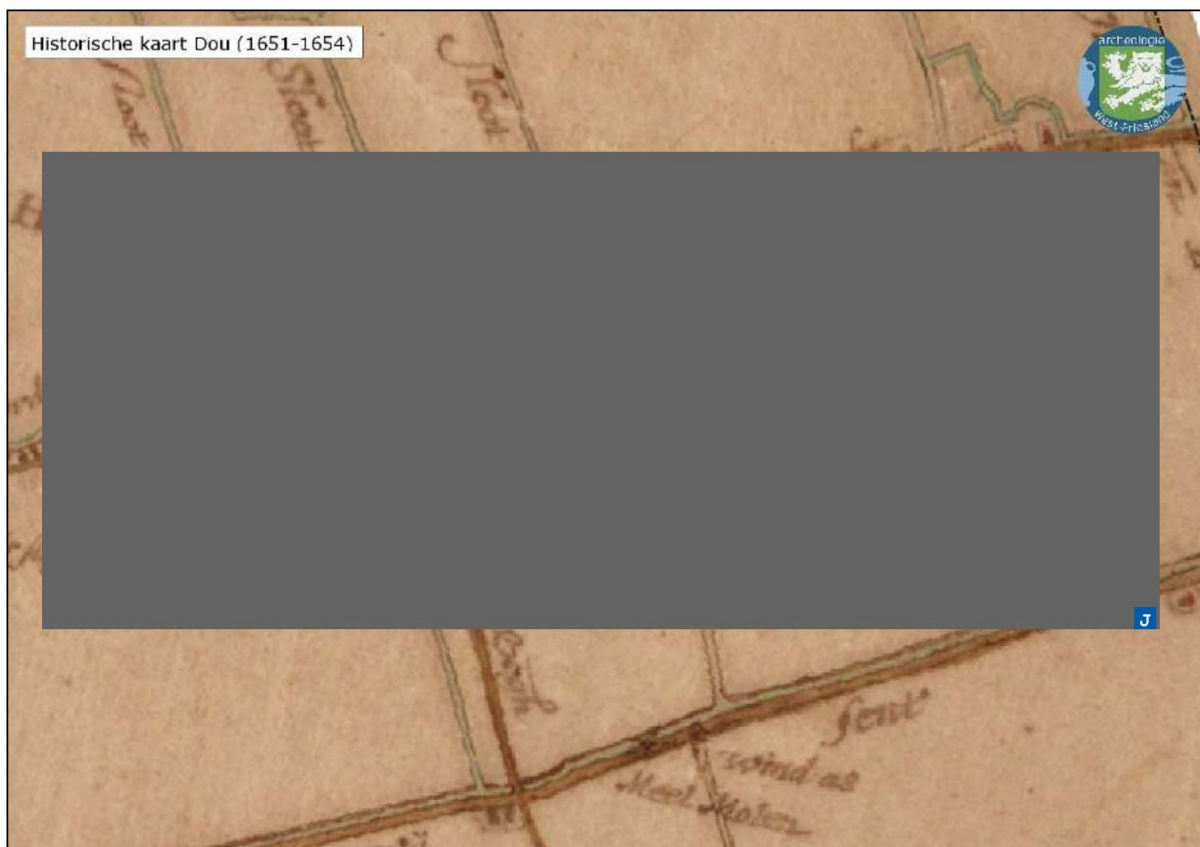

Afbeelding 2. De ligging van het plangebied (zwarte stippellijn) op de Beleidskaart van de gemeente Drechterland.

3. Cultuurhistorische achtergrond

Van de 10de tot 13de eeuw werd het gehele Westfrieze veengebied ontgonnen. Kern van deze ontginning was in het noordoosten primair Medemblik. Het nu bestaande dorpslint van Zwaag tot Enkhuizen, de Streekweg, lag aanvankelijk noordelijker, namelijk langs de Kadijk. In de 12de eeuw werd dit dorpslint weer verlaten en 2 tot 3 km verplaatst in zuidelijke richting. Historisch wordt aangenomen dat rond 1170 het gehele gebied volledig is ontgonnen. De belangrijkste verbindingsweg, de Streekweg, lag toen al op de huidige locatie. Vanaf het ontstaan van de Streekweg vond bewoning plaats langs de binnenwaterkerende dijk. Het dorpslint van Hoogkarspel heeft een hoge archeologische waarde (AMK monumentnummer 14883, CHW code 374A). Het plangebied valt samen met dit terrein. De lineaire nederzetting heeft daarnaast een hoge historisch-geografische waarde (CHW code WFR450G). De dijk is van historisch-geografische waarde (CHW-code WFR223G).

Voor het bepalen van de aanwezigheid van bewoningsresten uit de Nieuwe Tijd kan gebruik worden gemaakt van historisch kaartmateriaal. Op de kaart van Johannes Dou uit 1651-1654 is zichtbaar dat het plangebied op dat moment bebouwd is (afb. 3). Direct ten westen van het plangebied is een sloot aanwezig.

Afbeelding 3. De ligging van het plangebied (zwarte cirkel, bij benadering) op een uitsnede van de kaart van Johannes Dou uit 1651-1654 (Collectie West-Fries Archief).

Op de *Nieuwe kaart van het Dykgraafschap van Dregterland* van de erven van Govert Oostwoud uit 1782 staat ter hoogte van het plangebied een gebouw opgetekend ten oosten van de sloot. Of dit gebouw ook binnen het huidige plangebied ligt, is op basis van deze kaart lastig te bepalen (afb. 4).

Op het kadastrale minuutplan uit 1826 is binnen het plangebied bebouwing weergegeven (afb. 5). Het plangebied valt samen met de percelen C197 en C198/198a. Deze percelen zijn in eigendom van timmerman Reijer Groot. Op perceel C198 staan twee huizen opgetekend.

Afbeelding 4. De ligging van het plangebied (rode cirkel, bij benadering) op de kaart van erven van Govert Oostwoud uit 1782.

Afbeelding 5. De ligging van het plangebied (rode stippellijn) op het kadastrale minuutplan uit 1826.

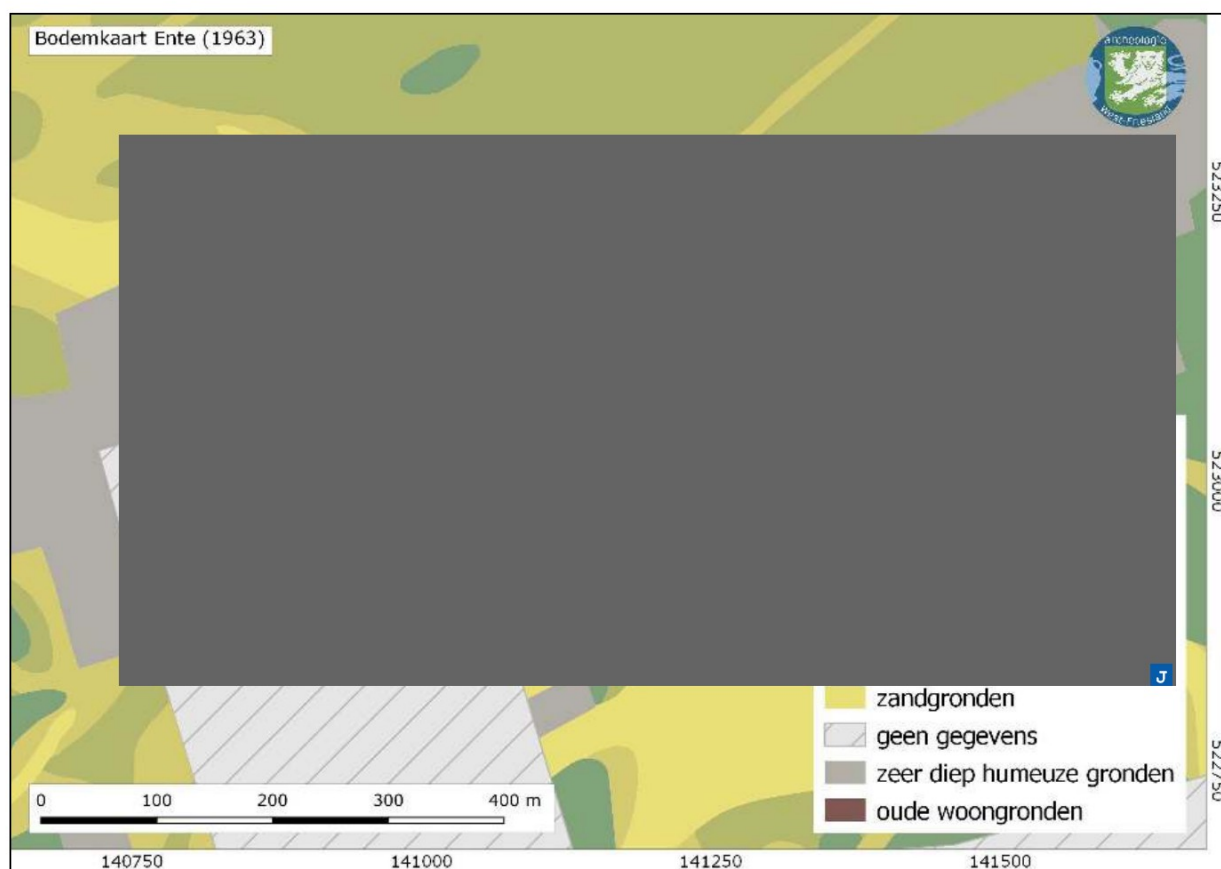
4. Archeologische en geologische bronnen

Aan de hand van bodemkaarten kan inzicht worden verkregen in de verwachting voor vindplaatsen uit de Middeleeuwen prehistorie. Op de bodemkaart van Ente (1963) is goed zichtbaar dat het plangebied op diep humeuze gronden ligt (afb. 6). Deze diep humeuze gronden moeten worden geïnterpreteerd als ophogingslagen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Onder de ophogingslagen bevinden zich mogelijk ook goed geconserveerde resten uit de Bronstijd. Gezien de relatief geringe omvang van het plangebied heeft de verwachting voor vindplaatsen uit de Bronstijd echter geen invloed op het uiteindelijke advies.

Op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN3) is het terpenlint langs de Streekweg fraai te zien (afb. 7). Het plangebied ligt op één van de hogere delen langs het lint. Het is aannemelijk dat binnen het plangebied een middeleeuwse terp aanwezig is.

In 2017 is door Archeologie West-Friesland op het perceel Streekweg 135 een archeologische opgraving uitgevoerd (Archisnummer 4573782100). Daarbij kwamen resten van 12de-eeuwse bewoning en een 13de-eeuwse terp tevoorschijn.² Daarbij viel het op dat de oudste middeleeuwse bewoning enkele meters van het lint af lag.

Aan de andere zijde van de sloot, Streekweg 293, werd in 2017 door Archeologie West-Friesland een opgraving uitgevoerd. Hier werd een grote hoeveelheid sporen uit de Bronstijd aangetroffen, waaronder huisplattegronden, eergetouwen, kringgreppels en kuilenkransen. Daarnaast waren naast middeleeuwse ophogingslagen ook middeleeuwse sporen aanwezig in de vorm van sloten en grote kuilen. Tot slot werden enkele resten teruggevonden van een stolpboerderij uit de Nieuwe Tijd, waaronder een waterput en resten van de zijgevel.³

² Leek 2019.

³ Ter Steege 2018.

Afbeelding 6. De ligging van het plangebied (rode stippellijn) op de bodemkaart van Ente (1963).

Afbeelding 7. De ligging van het plangebied (zwarte cirkel) op het Actueel Hoogtebestand Nederland 3 (www.ahn.nl).

5. Conclusie

Het ligt in de planning om in de toekomst een bestaand huis te bouwen en iets noordelijker een nieuw huis te bouwen met een omvang van circa 142 m². Concrete funderingsplannen zijn nog niet bekend. De omvang van het plangebied overschrijdt de vrijstellingsgrens van 100 m² uit de Beleidskaart Archeologie van de gemeente Drechterland.

Op basis van de bodemkaart, het Actuele Hoogtebestand Nederland en eerder uitgevoerde opgravingen langs de Streekweg in Hoogkarspel geldt binnen het plangebied een hoge verwachting voor vindplaatsen uit de Middeleeuwen. Op de beschikbare historische kaarten van het plangebied staat bebouwing opgetekend. De waarde voor vindplaatsen uit de Nieuwe Tijd is hoog.

6. Advies

Aangezien nog geen definitieve bouwplannen/funderingsplannen bekend zijn, kunnen geen uitspraken worden gedaan over de mate van toekomstige verstoring van het plangebied. Indien de geplande ingrepen een oppervlakte groter dan 100 m² bestrijken en niet archeologie-vriendelijk worden uitgevoerd, is op basis van de geplande ontwikkeling en de hoge archeologische verwachting een archeologisch onderzoek in het kader van de AMZ-cyclus vereist.

Vanuit het gemeentelijk beleid wordt geadviseerd om archeologie-vriendelijk te bouwen, dat wil zeggen de bodem niet te verstoren. Een archeologie-vriendelijk bouwplan kan worden getoetst door Archeologie West-Friesland en dient te worden goedgekeurd door de gemeente.

Een niet archeologie-vriendelijk bouwplan houdt in dat de huidige situatie van de bodem zal worden verstoord tijdens het bouwproces. Onder bodemverstoring wordt verstaan:

- het verwijderen van muurwerk uit de bodem, hier onder vallen ook funderingen en palen van de bestaande bebouwing vanaf de vrijstellingsdiepte gemeten vanaf het bestaande maaiveld van de archeologische vindplaats.
- vorstranden dieper dan 30 cm
- het aanbrengen van funderingspalen, damwanden, grondverbeteringen, groutankers etc.
- bodemsaneringen, tijdelijke uitplaatsing van vervuilde grond
- kelders, ondergrondse reservoirs, overmatige boringen voor diverse onderzoeken en bijvoorbeeld wkk installaties
- kruipruimtes
- vijvers/watercompensaties
- sloten en andere ingravingen
- kabels en leiding-tracés vanaf maaiveld

Ligt het in de planning om één of meerdere van bovenstaande bodemversturende werkzaamheden tijdens het project uit te voeren, dan wordt het bouwproject als niet archeologie-vriendelijk geclassificeerd en dient nader archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd.

Indien de geplande ingrepen benodigd voor de nieuwbouw een oppervlakte groter dan 100 m² bestrijken en niet archeologie-vriendelijk worden uitgevoerd, is op basis van de geplande nieuwbouw en de hoge archeologische verwachting een archeologisch onderzoek in het kader van de AMZ-cyclus vereist. Dit archeologisch onderzoek dient te bestaan uit een vlakdekkende archeologische opgraving voorafgaand aan de bouwwerkzaamheden. Als leidraad voor de opgraving dient een Programma van Eisen te worden opgesteld dat vervolgens aan het bevoegd gezag ter goedkeuring wordt voorgelegd.

Archeologie West-Friesland kan een dergelijk onderzoek uitvoeren, maar het kan ook door een gecertificeerd archeologisch bedrijf worden uitgevoerd. De kosten van een dergelijk onderzoek zijn, conform de Erfgoedwet (hoofdstuk 9 § 1), voor rekening van de initiatiefnemer.

Na het opgraven van de archeologische waarden kan de voorgenomen ingreep worden vrijgegeven met betrekking tot het aspect archeologie.

Archeologie West-Friesland verzoekt om spoedig overleg te plegen met de projectontwikkelaar en/of koper om afspraken over het vervolgtraject te maken (06--).

Mogelijke bodemsanering heeft grote gevolgen voor de ontgravingsstrategie tijdens het archeologisch onderzoek. Het archeologisch onderzoek ontgraft tot aan de onderkant van de bewoningslaag. Het heeft onze aanbeveling om voor het starten van het vooronderzoek naar de bodemkwaliteit (zie CROW 400 hoofdstuk 2 onderzoeksfase 2.1) contact op te nemen met een archeoloog om de onderkant van de bewoningslaag en dus de diepte van de boringen te bepalen. Als mede een strategie voor sanering te bepalen tbv het opstellen van een V&G plan (zie CROW 400 hoofdstuk 3 ontwerpfase 3.2).

7. Bronnen

AHN3 (www.ahn.nl)

Archis 3.0

Ente, P.J., 1963. Een bodemkartering van het tuinbouwcentrum 'De Streek'. *De bodemkartering van Nederland*, deel XXI. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

[J], 2019. Stenen stiepen aan de Streekweg. Archeologisch onderzoek op het perceel [J] te Hoogkarspel, gemeente Drechterland. *West-Friese Archeologische Rapporten* 136, Hoorn.

[J], [J] & [J] 2019. Toelichting Beleidskaart Archeologie gemeente Drechterland. *West-Friese Archeologische Notities* 44. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

[J] [J], 2018. Schaven aan de Streekweg. Een archeologisch onderzoek aan de Streekweg [J] in Hoogkarspel, gemeente Drechterland. *West-Friese Archeologische Rapporten* 117, Hoorn.

Westfries Archief

8. Geldigheid

Indien de (bodemroerende) plannen voor dit project worden gewijzigd na advisering, dan dienen de nieuwe plannen te worden voorgelegd aan Archeologie West-Friesland, zodat deze opnieuw kunnen worden beoordeeld. Het voorgaande advies vervalt daarmee.

Deze archeologische quickscan heeft een geldigheid van **2 jaar**. Na verloop van deze periode wordt het advies ongeldig en dient bij ontwikkelingen een nieuw archeologisch advies te worden aangevraagd. Dit geldt ook voor ongewijzigde bouwplannen.

Bovenstaand archeologisch advies is daarmee geldig tot:

26-01-2024

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen